

DERDEWAL.NL
PLATFORM VOOR
HEDENDAAGSE KUNST

Evaluatie over Derde Wal LAB@Festival de Oversteek.

Nieuw dit jaar bij festival de oversteek was Lab derde wal. Zeven beeldend kunstenaars zette zondag 1 september tijdens editie West van Festival De Oversteek hun tent neer bij de Nijmeegse Stadsnomaden en verbleven een week in het off-grid dorpje en deden een inspirerende duik in de polder. Zondag 8 september presenteerde ze tijdens editie Oost hun beeld van Nijmegen-Noord op diverse locaties aan de dijk. Zij deden dat in de vorm van een installatie, een performance, of iets anders. Allerlei elementen uit het landschap van Nijmegen-Noord en het festival komt erin terug: boomgaarden, weilanden, strandjes, gitaren, fietsen, weidse vergezichten en meer.

We vroegen de kunstenaars hoe ze de werkperiode hebben ervaren en wat ze geproduceerd hebben.

Evaluatie kunstenaars over Derde Wal LAB@Festival de oversteek.

Lola Bezemer

De residentie Lab Derde Wal begon toen ik net een week terug was in Nederland. Vier maanden lang was ik in Lissabon om deel te nemen aan het Program for Advanced Creation of Performative Arts om mijn kwaliteiten als performer verder te ontwikkelen. Tijdens de opleiding had ik het werken met materiaal even op een lager pitje gezet. De residentie georganiseerd door Derde Wal en de presentatie bij festival de Oversteek bood mij de perfecte mogelijkheid om door te gaan op wat ik in Portugal geleerd had en dit te verbinden aan het werken met materiaal.

De residentie begon ik met het stellen van vragen aan de festivalbezoekers om de omgeving en de bezoekers beter te leren kennen. Omdat het festival op verschillende plekken in Nijmegen Noord plaatsvindt was ik benieuwd hoe de bezoekers zich tussen deze locaties bewegen. Ik vroeg hen o.a. 'Hoe ben je hier gekomen?', 'Welke kleur associeer je met Nijmegen Noord?' en 'Wat is je favoriete plek in Nijmegen Noord?'. Uit de antwoorden bleek dat de meeste bezoekers op de fiets kwamen; ze Lent vooral met natuurlijke kleuren verbonden, zoals groen, blauw en 'zandgeel'; en de favoriete plekken voornamelijk groene locaties zijn zoals de dijk, de uiterwaarden of een strand aan de Waal. Vanuit deze antwoorden besloot ik een performance te maken:

Met een grote roze wapperende doek om mij heen fietste ik over de dijk. Al vanaf grote verte was ik zichtbaar in mijn roze gewaad dat sterk contrasteerde met de groene omgeving. Dichterbij keek ik de tegemoetkomende fietsers aan, waarbij ik steeds verschillende gezichtsuitdrukkingen gebruikte, soms verbaasd, soms een extreme glimlach, soms een tong uit de mond en andere gekke bekken. Het was bijzonder hoe, ondanks het korte moment van samenkomst met de toeschouwer, er een heel direct en vaak zelfs intiem contact ontstond. De reacties van de bezoekers waren meteen afleesbaar in hun gezicht.

Gedurende de week kampeerden we op het terrein van de Nijmeegse Stadsnomaden, een groep individuen die part-time off-grid wonen. Er is alleen water na 8 uur 's avonds en beperkte stroom. Het was een bijzondere plek om samen met andere kunstenaars te verblijven. Het was erg fijn en waardevol om de kunstenaars en hun werk op deze manier te leren kennen en om ideeën voor de eindpresentatie uit te wisselen en te bespreken. De werkperiode die maar een week lang was, het kortstondige karakter van het festival en de locatie van de residentie, maakte een experimentele benadering noodzakelijk. Voor het eerst sinds lange tijd heb ik in Nederland een solo-performance gepresenteerd.

Kasper van Moll

Het startpunt voor mijn werkperiode was het 'cadavre exquis' of 'voortreffelijk lijk': een collaboratieve benadering van tekenen, ontstaan uit het surrealisme, met bizarre en intuïtieve tekeningen als uitkomst. Ik vroeg bezoekers van Festival De Oversteek samen met mij een vouwpoppetje te tekenen. De een tekent het hoofd, vouwt het vel papier om en geeft het door. De volgende tekent de romp en de laatste tekent de benen. Vervolgens selecteerde ik uit deze tekeningen de vijf beste en schilderde ik ze na op billboards van 122 cm bij 173 cm. In het selectieproces keek ik naar originaliteit, kwaliteit (de tekening moest niet te slecht, maar vooral niet te goed zijn), absurditeit en consistentie. Sommige vouwpoppetjes waren een beter geheel dan andere en sprongen er daardoor meer uit. Tijdens het tweede weekend van het festival plaatste ik de 'cadavres exquis' in het landschap langs de rivier de Waal.

Dit was voor mij de eerste keer dat ik een werk maakte in de publieke ruimte. Het viel mij op dat het werk zich totaal anders gedroeg in het landschap dan in de 'werkplaats'. Tijdens mijn werkperiode kon ik gebruik maken van de circustent van de stadsnomaden. In een circustent kregen de tekeningen een meer clowneske connotatie. Toen zij eenmaal geplaatst waren, gingen zij een nieuwe relatie aan met het landschap. Vijf vreemde wezens die niks te maken lijken te hebben met de omgeving. Toch staan ze daar, als aangespoelde ruimtewezens.

Ik vind het mooi dat het werk een collaboratief aspect heeft. Mijn werk bevat vaak een element van samenwerking. De invloed van de ander zie ik als een bron van serendipiteit. Telkens werd ik verrast door de tekeningen, met name wanneer iemand zei dat hij of zij "echt niet kan tekenen" en daarna een simpele, maar indrukwekkende tekening maakte. De vijf 'cadavres' zijn in mijn ogen markeringen; van de ontmoetingen tussen mens en mens, pen en papier, hoofd, romp en benen.

Ide André

Een korte en intensieve werk periode met kleine gezamenlijke groep collega kunstenaars als deze is van grote meerwaarde. Het dwingt je als maker snel te reageren en daardoor tot de kern te komen van je werk. Je moet snel en daadkrachtig handelen, zonder al te veel te twijfelen gezien de korte werk periode. Daarnaast bracht de bijzondere "primitieve" locatie van het verblijf, de Stadsnormaden, een extra verfrissende dimensie die ik bij andere gelijkwaardige werk periodes niet eerder ben tegen gekomen. Het contact met de bewoners, die tegendraads "off-grid" wonen, was erg open en prettig. Dit terwijl het je tegelijkertijd scherp maakt omdat het kritische-autonome mensen zijn en niet het doorsnee kunstpubliek wat we allemaal al kennen. (Ik besef dat ik hier een redelijk generaliserende uitspraak doe) Daarnaast is de samenwerking met Derde Wal als zeer prettig ervaren. Een goede en duidelijke communicatie voor en tijdens de werkperiode. En bovendien een erg prettige sfeer.

Maarten Bel

Tijdens mijn verblijf in Nijmegen heb ik vijf nieuwe werken gemaakt in het landschap. In de tekst hieronder mijn insteek, ervaringen en ontwikkelingen. Zelf ben ik werkend en wonend in Rotterdam. Een drukke stad waar veel gebeurt op het gebied van kunst en cultuur. Dat is prettig als kunstenaar maar soms ook benauwend. Af en toe de stad ontvluchten om tot bezinning te komen, dingen van een afstandje te bekijken en bijvoorbeeld nieuw werk te maken is prettig. Nijmegen is voor mij dan een fijne plek om heen te gaan. In de afgelopen jaren (vanaf 2011) heb ik met regelmaat projecten mogen doen bij Derde Wal, Extrapool en diverse festivals. Het prettige aan Nijmegen voor mij de mix tussen stads en natuur. Het is geen enorme stad maar er is een hoop ruimte. Fysieke ruimte en ruimte in denken. Dit heeft in mijn ogen te maken met de mentaliteit van de Nijmegenaren. Progressief, sociaal en eigenwijs. Voordat ik naar Nijmegen kwam heb ik een aantal ideeën bedacht wat ik mogelijk zou kunnen gaan doen. Middels een enquête in het eerste weekend heb ik gepeild wat de festivalbezoekers graag zouden willen zien. Dit heb ik meegenomen samen met de locaties waar we konden werken om uiteindelijk nieuw werk te maken; *landschap teksten*.

In het landschap rondom het festival heb ik een aantal plekken uitgekozen waar ik teksten zou gaan plaatsen. De plekken kenmerken zich in diversiteit (rivier, weide, bos, duinen, weiland). De insteek was om te reageren op het landschap doormiddel van een korte zin. De zinnen die ik heb gekozen zijn minimaal. Het zijn veel voorkomende zinnestukjes die we in ons dagelijks leven gebruiken. Herkenbaar maar ook nietszeggend. Een opvulling van gesprekken die we voeren. Het kan, test, komt goed, echt gaaf, haha, moet dat, mooi hoor, jaja, klopt, etc. Deze tekstjes hebben een sterk associatief karakter en zijn inzetbaar in allerlei verhalen. Ook in het landschap. De teksten gaan als het ware een dialoog aan met de omgeving en vormen nieuwe verhalen. De toeschouwer wordt geprikkeld om na te denken over de betekenis van verhalen en anders te kijken naar het landschap. De teksten zijn gemaakt van hout en in verschillende fluor kleuren geverfd. We verbleven bij de Stadsnomade. Een prettige plek met lieve mensen en alle voorzieningen die we nodig hadden. Ook Robbie Driessen was top, betrokken, praktisch en enthousiast!

Carmel Klomp

Speciaal voor jou Jeroen, wil ik de zon zijn

Performance ontwikkelt tijdens de residentie van Derde Wal LAB voor Festival de Oversteek. Een geweldige ervaring die mij voor altijd bij zal blijven. Van ons verblijf bij de Nijmeegse Stadsnomaden tot de bijzondere eindpresentaties waarbij we onderdeel werden van het festival, beide een fantastische nieuwe uitdaging.

Door vanuit een vragenlijst te werken ben ik op een hele andere manier tot mijn performance gekomen. Ik heb speciaal voor elk persoon die ik gesproken heb, geprobeerd een kunstwerk te maken, door te vragen naar hun criteria, favoriete plek en lievelingslied. Deze drie ingrediënten zouden samen moeten komen in één werk. Als extra onderdeel ben ik al hun mooie plekjes op gaan zoeken om daar uitgebreid verslag van te doen.

Speciaal iets voor een ander maken, maar toch jezelf erin kwijt kunnen, leek mij een leuke uitdaging en dat is ook zeker zo gebleken. Ik heb geprobeerd zo dicht mogelijk bij de ander in de buurt te komen. Dit heeft ervoor gezorgd dat mijn performance een stuk persoonlijker is geworden, wat ik nog nooit eerder zo heb ervaren. Ik zie dit als een grootse ontwikkeling, omdat ik op deze manier mensen meer zal kunnen raken.

'Speciaal voor jou Jeroen, wil ik de zon zijn', is een performance speciaal voor Jeroen. Een zelf geschreven tekst geïnspireerd op zijn criteria en het lied van Toon Hermans (gecoverd door Wende) 'De zon komt op'. Gekleed als de zon draag ik mijn tekst voor om vervolgens speciaal voor JOU (de toeschouwer) de zon te willen zijn. Ik zoek contact, kom dichterbij en wil je (aan)raken om je zo te kunnen verwarmen met al mijn licht. Helaas heb ik Jeroen niet meer gezien.

Isabelle Bisseling

Na het oriënterende gesprek met Bas Broeder van Festival De Oversteek en de andere deelnemende kunstenaars bij de Historische tuinen in Lent, werd duidelijk dat Nijmegen-Noord een gebied in transitie is. Er gaat veel gebouwd worden in dit mooie gebied en dat is onvermijdelijk. Maar op welke manier er gebouwd gaat worden staat nog volledig open. Daarom wilde ik de bezoekers van het festival, veelal bewoners uit de regio, erop attent maken dat 'samenleven met de natuur' zeker in deze tijd van grote ontwikkeling van belang is, en een omslagpunt kan zijn. Ik wil ze het liefst ook motiveren om aanpassingen te maken in hun leefwijze, zoals de Nijmeegse Stadsnomaden bijvoorbeeld doen. In de praktijk lijkt dit misschien een onrealistisch doel. We zijn nu eenmaal conservatieve wezens. Mensen moeten zelf inzien dat het leuk is om te leren van de natuur en nieuwsgierig te zijn. Het gaat erom: *mensen helpen om in de juiste mindset te komen.*

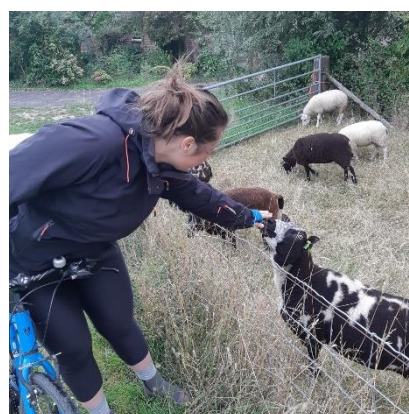
Ik vergelijk mensen wel eens met schapen. We lopen gemakkelijk achter elkaar aan en zijn snel tevreden met onze dagelijkse routine. Klopt deze beeldvorming wel en hoe denken schapsherders daarover. Met herderinnen Marion Teeuwen en Joyce Scheidemans sprak ik tijdens de residency af om over hun vak te praten. Ik heb ontzettend veel geleerd, over schapen, de natuur, ik heb een schaap gered, schapen gevangen en vervoerd en een schaap blauwgeverfd. Ook de gesprekken met de imkers, bakker, de stadsnomaden en de andere deelnemers waren erg inspirerend en hebben allen op een bepaalde manier invloed gehad op de vorming van het eindresultaat.

A sheep's meal

In het kader van festival De Oversteek maakte ik *A sheep's meal*, een lunch voor bezoekers die volledig bestond uit streekproducten zoals honing van lokale imkers, zelfgemaakte brandnetelpesto geplukt bij de Stadsnomaden, zevenblad en chichorei wildgeplukt op de dijk, schapenkaas van de Landwinkel en brood van de Doornikse Natuurackers. De lunch kon in de wei met schapen opgegeten worden. Veel kinderen vonden het ook leuk om een appeltje te delen met een schaap. We hadden bijna 100 bezoekers die allemaal werden genummerd. Het mooiste compliment kreeg ik van twee dames die hun broodje naast de herkauwende schapen op aten en vertelden dat ze een topervaring hadden beleefd.

Blue sheep of the herd

In de wei bij Smitjesland in Bemmelen heb ik het werk *Blue sheep of the herd* kunnen realiseren. In een prachtige ruime wei met een grote kudde witte schapen, heb ik één schaap blauw geverfd. Hiervoor gebruikte ik een natuurlijke kleurstof die ook wordt gebruikt voor het markeren van schapen als de oeien zijn gedekt. Natuurlijk deed ik dit alles met toestemming en hulp van de eigenaar. Vanaf de weg hadden bezoekers en voorbijgangers overzicht over de hele wei, waardoor het visuele effect van de eenvoudige ingreep een groots effect bereikte. We ontvingen veel verschillende reacties, de mooiste van de mensen die zich zorgen maakten over het blauwe schaap, of het wel in de groep geaccepteerd zou blijven. Veel mensen wilden ook een foto van of met het blauwe schaap.

Domas van Wijk

'Six hour drumsolo of an apple tree'

Ik was blij te horen dat Derde Wal een project met mij wilde doen. Dit omdat mijn werk momenteel alleen mensen bereikt die geïnteresseerd zijn in kunst en dat is jammer. Mijn wens is dan ook om mensen te bereiken die normaal niet in contact komen met kunst. Ik vraag mij af wat men heeft aan het nobele streven van meer toegankelijkheid in de kunst, als mijn kunst alleen getoond wordt binnen de muren van diezelfde 'kunstwereld'. Daarom wil ik mijn kunst in de openbare ruimte tonen. Het is een mooie kans om mijn werkveld te verbreden en mijn kunst te tonen aan een nieuw publiek in een nieuwe context.

Eigenlijk kon ik alleen maar groeien als kunstenaar in dit project omdat ik niet eerder werk buiten heb gemaakt. De afwezigheid van stroom was een grote uitdaging maar heeft tenslotte tot nieuwe inzichten geleid.

Net als bij mijn installaties wilde ik graag een *site specific* werk maken. Hiermee bedoel ik dat het met de omgeving moet samenwerken of moet anticiperen.

Mijn eerste ontmoeting met de Derde Wal was in een boomgaard. Ik wist direct dat ik iets wilde doen met fruitbomen. Lent heeft vele boomgaarden en hoort echt bij de geschiedenis en omgeving van Lent. Het viel me op dat het fruit super rijp was en op het punt stond om te vallen.

Ik heb nog getwijfeld of ik de boom een handje zou helpen zodat er meer appel zouden vallen. Ik koos er voor dit niet te doen en het geheel aan de boom zelf over te laten. De suggestie van het vallen van de appel was al genoeg.

Met dit project heb ik geleerd dat ik niet alles hoeft te controleren en dat een beeld ook erg makkelijk en simpel kan zijn zonder dat het in kracht verliest. Door de afwezigheid van stroom en andere gemakken waar een White-cube meestal van voorzien is, moest ik nu noodgedwongen werken met de omgeving. Dit heeft er toe geleid dat mijn werk meer opgaat in de omgeving. Dit streef ik altijd na maar het is nu pas echt gelukt.

Tevens kwam ik er achter dat de organisator van het festival (Bas Broeder) actief is in Co-Boom, een organisatie die in het Waalsprong diverse oude boomgaarden beheert en van hun ondergang red. Aan hem heb ik gevraagd naar een mooie boomgaard om een werk te kunnen maken. Hij wees mij op de oude boomgaard Smitjes-land. Na die bezocht te hebben ontstond het idee om een appelboom een drumsolo te laten opvoeren. Hiervoor wilde ik een appelboom omsingelen met zo veel mogelijk drums. Zodat je geluid hoort als het fruit valt. Na een week had ik ongeveer zes complete drumkits verzameld. Na plaatsing van de trommels onder de boom, merkte ik dat het er al goed uit zag. Maar het miste context. Dit heb ik opgelost met de plaatsing van een bord met de tekst: "If an apple falls in a forest and no one is around, does it make a sound?" Een vraag die vragen oproept over de waarneming en de kennis van de "menselijke" werkelijkheid.

